

Școala de vară
6-10 iunie 2022

**TEHNOLOGIILE INFORMAȚIONALE
ÎN ACTIVITATEA BIBLIOTECILOR -
IMPERATIVUL SUPRAVIEȚUIRII**

TEHNOLOGII MODERNE ÎN DEZVOLTAREA COLECȚIILOR

**Elena CRISTIAN, șefă secție,
Svetlana CECAN, bibliotecară,
Secția Dezvoltarea resurselor informaționale,
BȘ USARB**

01

CADRUL LEGAL ȘI DE REGLEMENTARE

02

CERINȚELE ORGANIZĂRII COLECȚIEI

03

ALGORITMUL COMPLETĂRII COLECȚIILOR

04

CRITERII DE SELECȚIE A DOCUMENTELOR

05

OPERAȚIUNI TEHNOLOGICE MODERNE ÎN SELECTAREA DOCUMENTELOR

06

CRITERIILE DE CASARE A DOCUMENTELOR

07

IMPACTUL TEHNOLOGIILOR MODERNE ASUPRA DEZVOLTĂRII COLECȚIILOR

08

PARTEA PRACTICĂ

LEGE cu privire la biblioteci

nr. 160 din 20.07.2017

Monitorul Oficial nr.301-315/529
din 18.08.2017**Strategia de dezvoltare a BŞ
USARB 2017 – 2022****Politica de dezvoltare a
colecțiilor BŞ USARB****Regulament privind
gestionarea colecțiilor de
bibliotecă 22.06.2021 (Proiect)**

Art. 30. Dezvoltarea colecțiilor de bibliotecă

(1) Colecțiile de bibliotecă se constituie în corespundere cu tipul bibliotecii, identitatea culturală și lingvistică a comunității, interesele și cerințele utilizatorilor de bibliotecă și includ diferite categorii de documente pe suport de hârtie sau în format digital.

(2) Colecțiile de bibliotecă se constituie și se dezvoltă prin achiziționare, abonare, transfer, schimb interbibliotecar național și internațional, precum și prin donații, depozit legal și digitizare.

Excelența colecțiilor – construirea colecțiilor relevante, integrarea diverselor resurse electronice, aliniate la profilul USARB.

Dezvoltarea colecțiilor de resurse informaționale se axează pe reprezentativitate și diversitate în achiziții, schimb interbibliotecar național și internațional, donații, proiecte și activități editoriale proprii.

Politica de dezvoltare a colecțiilor, este una dintre cele mai importante politici de bibliotecă elaborate în vederea susținerii procesului de selecție, menținere și asigurare a accesului la resurse informaționale relevante și reprezentative pentru membrii comunității academice. Completarea fondului documentar se efectuează ținând seama de următoarele aspecte: misiunea BŞ, fondul existent, profilul universității, necesitățile procesului de instruire și cercetare științifică, cerințele de informare ale utilizatorilor.

- Dezvoltarea colecțiilor
- Evidența colecțiilor de bibliotecă
- Catalogarea documentelor
- Organizarea colecțiilor
- Verificarea colecțiilor
- Declararea și scoaterea din evidență (eliminarea / deselecția) a documentelor
- Constatarea valorii colecțiilor și păstrarea documentelor de evidență

SM ISO 2789:2015. Informare și Documentare. Statistici internaționale de bibliotecă. - Chișinău: Institutul de Standardizare din Moldova, 2017. - 58 p.

ISO 11620:2016. Informare și documentare. Indicatori de performanță pentru biblioteci. - Chișinău: Institutul de Standardizare din Moldova, 2017. - 79 p.

SM ISO 16439:2018 Informare și documentare. Metode și proceduri pentru evaluarea impactului bibliotecilor : aprobat prin Hotărârea Institutului de Standardizare din Moldova nr.188 din 31.07.2018. – Chișinău, 2018. – 90 p.

SM SR EN ISO 9001:2015. Sisteme de management al calității. Cerințe. Adopt. la 23 octombrie 2015 prin decizia Institutului Național de Standardizare. - Chișinău, 2015. - 42 p.

Formularul № 6-c *Activitatea bibliotecilor: cercetare statistică anuală*, aprobat de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova

Registrul de Mișcare a Colecției (RMC)
Registrul Inventar (RI)

La organizarea colecției Bibliotecii universitare se ține cont de următoarele cerințe:

- Să răspundă prin publicațiile achiziționate cerințelor generale din învățământul superior legate de structura curriculară.
- Să achiziționeze publicații pe profilul fiecărei facultăți și specializări universitare.
- Să sprijine cercetarea științifică întreprinsă la nivelul instituției de învățământ, prin furnizarea de informații documentare și publicații științifice de ultimă oră pe suport hârtie și electronic.

Calitatea colecțiilor bibliotecii este apreciată după relevanța necesităților de studiu și cercetare științifică, numărul de utilizatori, precum și circulația documentelor.

Etapa preliminară

- presupune investigarea profilului de interes al utilizatorilor /nonutilizatorilor și studierea surselor de informare

Etapa de selecție și decizie

- prevede selecția documentelor dintr-o multitudine de posibilități. Este vorba despre documentele cele mai potrivite profilului de activitate a instituției, necesităților informaționale ale utilizatorilor bibliotecii (activi și potențiali)

Achiziția propriu-zisă a documentelor

- este complementarea procesului de selecție și realizează operațiunea de implementare a deciziilor de selecție a documentelor

Surse de informare

Monitorizarea cataloagelor și planurilor editoriale, noutăților editoriale semnalate în presă, TV, Internet

Planuri și teme de cercetare științifică din cadrul facultăților

Analiza Formularului on-line: *Propuneri pentru achiziții* pe pagina Web
<http://libruniv.usarb.md/sce/formular-sce.htm>

Lucrări de informare bibliografică

Analiza cerințelor neonorate

Bibliografii facultative și obligatorii pentru fiecare disciplină

Resurse electronice privind noile apariții (librării virtuale, baze de date ce reflectă producția editorială, pagini web ale editurilor, cataloage ale bibliotecilor on-line)

Sugestiile cadrelor didactice, ale studenților datele colectate din *Sondaje de opinii* completând chestionarele de pe site

http://libruniv.usarb.md/index.php?option=com_content&view=article&id=592:chestionare-online&catid=107&lang=ro

Oferte de la furnizori publici și particulari

- **respectarea profilului de completare** – acesta reglementează specificul și caracteristicile completării colecțiilor de bibliotecă și definește subiectele, tipurile și numărul de exemplare destinate achiziționării (profilul de completare este integrat în documentul instituțional „Politica de dezvoltare a resurselor informaționale”);
- **valoarea intrinsecă a documentului**: se ține cont de importanța informației conținute, noutate, unicitate, valoare națională, calitatea deosebită a hârtiei, prestigiul editurii, autografe etc;
- **trendul informațional**, care orientează pentru noile tendințe în dezvoltarea suporturilor și tehnologiilor de informare, achiziționarea de documente originale sau cu rol complementar pe materiale subadiacente celor de tip CD, CD-ROM, DVR, su-porturi intangibile online (documente virtuale full-text, baze de date, e-book-uri etc.);
- **utilitatea potențială** – presupune analiza solicitării potențiale a documentului, gradul de interes în actualitate și cel previzionat, relevanța documentului pentru comunitate;
- **corelarea cu resursele documentare și informaționale existente**, ce presupune asigurarea continuității colecțiilor de cărți, periodice, seriale și altor tipuri de documente, acoperirea unor goluri informaționale din colecție, substituirea unor ediții precedente, reflectarea unor opinii alternative la sursele existente în colecție;
- **criterii lingvistice**;
- **criterii cronologice**;
- **criterii de preț**;
- **suportul de fixare a informației** (tipărite, cartogra-fice, bidimensionale, audiovizuale, electronice etc.);
- **destinația funcțională a documentelor**: conținut științific (monografii, culegeri etc.), didactic (manuale, cursuri de lecții, practicum-uri și altele), de referințe (enciclopedii, dicționare, ghiduri) ...

Criteria de selectare specifice unor anumite categorii de documente

Resurse electronice

- posibilitate de utilizare în rețea;
- interfață prietenoasă cu utilizatorii;
- posibilități de căutare (chei de acces multiple, navigabilitate);
- periodicitatea actualizării informației;
- prezența textelor integrale, abstractelor, referințelor bibliografice;
- posibilități de arhivare, printare a informației;
- existența link-urilor către alte resurse.

Publicații periodice

- valoarea științifico-informațională a revistei;
- continuitatea constituirii colecțiilor de periodice din bibliotecă;
- gradul de acoperire a domeniilor;
- dinamica evoluției și datele tehnice ale revistei (periodicitate, tiraj, preț);
- gradul de acoperire pe zone geografice;
- gradul de adresabilitate;
- satisfacerea necesităților informaționale ale comunității;
- autoritatea culturală și științifică a personalităților care semnează în paginile revistei.

Operațiuni tehnologice moderne în selecția documentelor

- Internetul
- Poșta electronică
- Parteneriate și consorțiul REM – asigurarea accesului la resurse electronice cu câștiguri de cost pentru fiecare partener
- Cooperare în catalogare – platforma ExLibris Primo
- Accesul online la bazele de date cu text integral prin abonare sau gratis
- Panorama furnizorilor online:
  - a) librării virtuale (ex.: <https://cartego.md/ro/>, <https://www.elefant.md/>, <https://litera.md/>, <https://www.librarius.md/>, <https://www.emag.ro/>, <http://www.teora.ro>);
  - b) edituri prezente pe Internet; (ex.: Editura ARC, Cartier, Prut Internațional, Univers Pedagogic, Litera, Lumina, Adevărul, Agora, Universitaria, Curtea Veche;
  - c) anticariat online (ex.: <http://www.anticariatsophia.ro/>, <http://www.anticariatonline.com>).

Dezvoltarea colecțiilor asigură evoluția lor cantitativă și calitativă și presupune atât achiziția de documente, cât și casarea acestora.

Criteriile principale

- gradul avansat de **uzura fizică**, determinat de o intensă circulație, de neglijență în mânăuire sau depozitare, de tipul hârtiei pe care sunt tipărite documentele (hârtie fragilă, acidă), de alte situații critice (incendii, inundații, etc.)
- gradul de **actualitate** al informației cultural-științifice și utilitare, determinat de primarea moral-intelectuală a conținutului.
- gradul de **circulație/cerere**, determinat de numărul mediu/optim de solicitări/utilizări în unitate de timp ale beneficiarilor.

Criterii specifice

- schimbări în domeniul studiat
- dubletele
- limba
- formatul
- lipsit de valoare în literatura de specialitate
- existența în bibliotecă a unor lucrări superioare în același domeniu
- durata perioadei între un împrumut și altul
- frecvența citării în index-uri
- frecvența cererilor de împrumut interbibliotecar
- nu mai corespund programelor de învățământ.

Restructurarea fondului de documente prin casare are urmări pozitive

- menține fondul de carte proaspăt, întinerit și activ
- rezolvă parțial problema spațiilor
- aerisește și modernizează cataloagele tradiționale și topografice din servicii
- repune în circulație titluri valoroase „uite” de generațiile actuale de utilizatori
- ușurează acțiunile de verificare periodică
- sporește credibilitatea și atractivitatea serviciilor de împrumut și al colecțiilor oferite utilizatorilor
- câștigă timp, atât pentru utilizator, cât și pentru personal, rafturile supraîncărcate îngreunând găsirea unei cărți cerute

Impactul noilor tehnologii asupra dezvoltării colecțiilor

Bibliotecile dezvoltă activ colecțiile digitale, generează conținuturi online, prestează o multitudine de servicii bazate pe noile tehnologii, formează competențe și abilități de utilizare a tehnologiilor și conținuturilor digitale. Diversificarea ofertei informaționale a bibliotecii are loc atât în baza colecțiilor de bibliotecă, cât și a bazelor de date, a resurselor din Internet, accesibile utilizatorilor bibliotecii.

Informatizarea a condus la schimbarea mentalității bibliotecarului și la deprinderea de către acesta a unor tehnici și proceduri noi de lucru, transformând biblioteca într-o instituție modernă, cu servicii diversificate ce permit accesul rapid și flexibil la resursele informaționale.

În Biblioteca Științifică USARB procesul de dezvoltare a colecțiilor se realizează anual în colaborare dintre secția Dezvoltarea resurselor informaționale, deținătorii de colecții, cadrele didactice și conducerea bibliotecii.

Activitatea de dezvoltare a colecțiilor reprezintă procesul de planificare, dezvoltare, menținere, în corespundere cu cerințele din domeniu conform Cadrului de reglementare și Politica de dezvoltare a colecțiilor BȘ USARB (24.10.2018)

Modalități de completare a colecțiilor BȘ USARB

- planurile și curriculumurile universitare
- solicitările privind acreditarea specialităților de la facultăți
- bibliografiile de la fiecare disciplină
- teme de cercetare științifică
- sugestiile cadrelor didactice, ale studenților din sondaje
- programele analitice ale disciplinelor de profil
- programele de studiu din cadrul facultăților
- bibliografiile din cărți și reviste
- analiza cerințelor neonorate.

Modalitățile moderne de completare a colecțiilor BȘ USARB

- Internetul
- Poșta electronică
- Parteneriate și consorțiul REM – asigurarea accesului la resurse electronice cu câștiguri de cost pentru fiecare partener.
- Cooperare în catalogare – platforma ExLibris Primo.
- Accesul online la bazele de date cu text integral prin abonare sau gratis
- Analiza propunerilor pentru achizițiile solicitate de către utilizatori prin *Formularul on-line Propuneri pentru achiziții* , pagina Web <http://libruniv.usarb.md/sce/formular-sce.htm>
- Panorama furnizorilor online:
  - librării virtuale (ex.: <https://cartego.md/ro/>, <https://www.elefant.md/>, <https://litera.md/>, <https://www.librarius.md/>, <https://www.emag.ro/>, <http://www.teora.ro>)
  - edituri prezente pe Internet; (ex.: Editura ARC, Cartier, Prut Internațional, Univers Pedagogic, Litera, Lumina, Adevărul, Agora, Universitaria, Curtea Veche)
  - anticariat online (ex.: <http://www.anticariatsophia.ro/>, <http://www.anticariatonline.com>)

Colecțiile Bibliotecii Științifice USARB se constituie și se dezvoltă prin:

- 1 donații
- 2 schimb interbibliotecar național și internațional
- 3 cumpărare
- 4 abonare
- 5 alte modalități (proiecte, transferuri, schimb etc.)

Indicatori statistici

Standardului „SM ISO 2789:2015. Informare și documentare. Statistici internaționale de bibliotecă”, cantitatea colecțiilor este măsurată prin indicatorii statistici: exemplare și titluri deținute; repartizarea acestora după tipuri, limbi, domenii de știință, modul de achiziție (cumpărare, schimb, donație, depozit legal), cheltuieli pentru achiziții de documente, valoarea totală a colecțiilor, procentul din bugetul bibliotecii cheltuit pentru achiziții etc. Indicatorii statistici, realizează evidența proceselor de bibliotecă.

Indicatori statistici aplicați în dezvoltarea și prelucrarea resurselor informaționale, Forma nr 1, activitate custodială, organizarea colecțiilor.

1.1.1.3	Casare(u.m.)	5000	2 116	3000	Tr.I-IV	
1.2	Activitate custodială					
	Organizarea colecțiilor				Tr.I-IV	E.Cristian, deținătorii de colecții
	Primirea, evidența	5500	4 160	5000		
	Aranjarea în raft	575000	322 053	565000		
	Reamplasarea	45500	54 310	40000		
	Colecții verificate (col./ex.)	8/ 135000	11/161 355	8/ 130000		

Indicatori statistici

Așezarea documentelor în raft
cuprinde mai multe componente din activitate, nu doar documentele care au fost împrumutate de utilizatori și apoi restituite, ci și documentele din achiziții (primite pe parcursul anului), consultate (în sălile de împrumut), documentele de la expoziții, prezentări, lansări de carte etc..

Reamplasarea documentelor
Procesul de reamplasare are ca scop crearea spațiului necesar în vederea aranjării la raft a documentelor din achiziții, donații, transferuri, sau când este reamplasat tot fondul.

Verificarea integrității colecțiilor (colecții verificate, col./ex.se efectuează în vederea asigurării bunei gestionări a colecțiilor, conform Legei cu privire la biblioteci nr. 160 din 20.07.2017, Articolul 34. Gestionarea colecțiilor de bibliotecă. (1) Colecțiile de bibliotecă se păstrează în depozite și în săli cu acces liber, asigurându-se condiții de conservare și securitate adecvate. La moment folosim două metode de verificare a colecțiilor. Verificarea cu catalogul topografic și verificarea cu confruntarea fișierului-indicator.

Indicatori de performanță

Rata de circulație a colecției

Acest indicator de performanță are ca obiectiv evaluarea nivelului global de utilizare a unui fond de împrumut.

► Formula:

Rata de circulație a colecției, este egală $\frac{A}{B}$, unde

A – numărul de împrumuturi înregistrate din colecție

B – numărul total de documente din colecție

Rata de înnoire a colecției

Arată rata de înnoire a colecțiilor în anul de referință

► Formula:

A – numărul de exemplare achiziționate

B – numărul de documente din colecție

Măsurători și indicatori de performanță BȘ USARB

BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ USARB			
MĂSURĂTORI ȘI INDICATORI DE PERFORMANȚĂ			
Măsurători și indicatori de performanță	2019	2020	2021
I. Contextul Bibliotecii			
Cheltuieli achiziții total/buget	448 392/137 092	589 868/201 596	417 773/210 746
per utilizator (total/buget)	68/21	90/31	57/28
Donații, schimb interbibliotecar, granturi, proiecte	311 300	388 272	207 026
% cheltuieli achiziții documente, baze de date din buget	30%	34%	54%
% donații schimb interbibliotecar, granturi, proiecte	70%	66%	46%

Rata de circulație a colecțiilor	0,65*	0,37*	0,32*
V. Resurse documentare. Servicii și procedee interne			
Achiziția documentelor			
Titluri adăugate stocului	2 446	2 797	2 095
per utilizator	0,37	0,42	0,29
Exemplare adăugate stocului	4 226	4764	3 733
per utilizator	0,64	0,71	0,51
Exemplare adăugate per titlu adăugat	1,72	1,70	1,78
Documente în stoc (la început de an ex/titl.)	1 010 079** /310 886	1 008 074** /308 596	1 009 952**/ 312 624

* exclusiv Fondul pasiv 165 642 ex.

** inclusiv Fondul pasiv

Anul	Colecția totală	Achiziții	Rata de înnoire a colecției (%)	Documente împrumutate	Rata de circulație
2021	1 009 952	3 733	0,37	284 894	0,34

Biblioteca în cifre 2021 BŞ USARB

2021	
COLECȚII (u.m./titluri)	1 009 952/ 312 624
Cărți (u.m.)	745 855
Publicații periodice (u.m.)	167 428
Baze de date internaționale / instituționale	104 / 5
Cărți electronice din baze de date (titluri)	1 385 541
Reviste electronice din baze de date internaționale / instituționale (titluri)	183 548 / 5
SURSE DE COMPLETARE pentru documente tipărite și electronice	
Cumpărare %	50
Schimb național și internațional %	4
Donații %	46

Casarea documentelor în BŞ USARB

- Casarea documentelor de bibliotecă reprezintă o activitate necesară, logică și realistă, complementară achiziției, ce contribuie la actualizarea, îmbunătățirea ratei de înnoire și restructurarea colecției bibliotecii.
- În Bibliotecă Științifică USARB, anual se realizează procesul de casare a documentelor din depozitul principal și sălile de împrumut, monitorizați de secția Dezvoltarea resurselor informaționale și conducerea bibliotecii.

Tehnologiile moderne în dezvoltarea colecțiilor de bibliotecă includ mult mai multe activități decât cele evidențiate

Evidența colecțiilor de
bibliotecă

Ținerea evidenței în
regim tradițional și
automatizat

Evidența tehnico-
operativă
Evidența contabilă

Evidența documentelor
achiziționate

Plan Raport Statistici

Registrul Inventar
RMC-lor

Act de primire predare
Mesage de mulțumire

Perfectarea actelor de
achiziție

Concluzii

- Documentele de specialitate în domeniul biblioteconomic evidențiază că Elementul de bază a colecțiilor de bibliotecă îl constituie documentul de bibliotecă în diferite formate
- Dezvoltarea colecțiilor asigură evoluția cantitativă și calitativă și presupune atât achiziția de documente, cât și casarea, asigură condiții de informare, documentare, cercetare pentru utilizatorii bibliotecii
- Dezvoltarea colecțiilor depinde de resursele financiare, de nivelul de calificare și profesionalism al personalului, de diversitatea resurselor informaționale achiziționate, de factorii interni și externi.

Întrebări

Mulțumim!